

REDACȚIA

Arad, Str. Anlieh (Adam)

ABONAMENTUL

Pertru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2,
an fl. 5; pe 1/4, de un
an fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Manuscrise pe an 40 traaci.

Manuscrise pe an 40 traaci.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Anlieh (Adam)

INSERȚIUNILE

Se înșiră în garsoni: prima data
7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 4 cr. și rîmbr
de 40 cr. de fiecare oară
câtune.

Arad abonamentele că și
inserțiunile sunt să plăti
sealate în Arad.

Se înșiră abonamentele în
Arad.

Câteva constatări

in
ceștiunea pasivității.

III

Terminând constatările ce ne vedem îndemnați a fixa pentru a contribui și noi, cât puterile ne iarta, la clarificarea partidului în ceștiunea pasivității, trebuie să mai zicem câteva cuvinte relativ la cei doi articoli, publicați în n-rii noștri 173 și 174 a. c. din peana unui distins fiu al Ardealului, sub titlul „Sa intrăm sau să nu intrăm în parlament?”

Facem mai întâiu autorului elogiurile noastre pentru chipul calm, obiectiv și patriotic, în care și-a arătat părerile.

Prin aceasta d-sa a dovedit, dacă a mai fost trebuință de dovezi, că este cu puțință a discuta cu seriozitate și cu dignitate, chiar și asupra ceștiunilor celor mai dificile, și chiar între bărbați cari nu sunt înra toate de aceeași părere, presupunând numai, că sunt conduși de cultul adevărului și de binele neamului.

În fondul ceștiunii autorul poameițiilor articoli, dacă bine l-am înțeles, recunoaște defectele inerente politicii de rezistență pasivă și avantajile ce lupta pentru cauza națională le-ar câștiga, când împregiurările ne-ar permite să ne angajăm din nou în lupta parlamentară.

Maî presus de toate însă d-sa pune preț pe solidaritate, și anume pe solidaritatea în sensul cel bun al cuvântului, că adevăd nu numai să aparem, dar și a fim una, atât în aspirațiunile noastre, cât și în procedură, în mijloacele de luptă.

Recunoaștem fără rezervă, că are toată dreptatea Nicolai un Român de bine nu va contesta, că cel mai mare avantaj pentru ducerea cu succes a luptei naționale este, să fim uniți: uniți în cugete, uniți în simțiri, uniți în fapte și în credințe.

De altă parte suntem pe deplin pătrunși de adevărul, că toate divisiunile ce se accentuează între noi, fie ca uniți și neuniți, fie ca Ardeleni, Ungureni și Banățeni, fie ca Mocsonyiști, tribuniști vechi și noi etc., sunt numai elemente de slăbire, care trebuie să ne silim cu toții a le suprima, căci nu nouă, ci numai adversarilor noștri le pot folosi.

Din partea noastră am făcut și vom face tot ce dignitatea și conștiința ne permite, pentru ca aceste fracțiuni, intru-cât se poate, să se apropie, ear' nu să se accentueze și mai mult.

Decât în discuțiunea de față nu putem admite, că ar exista primejdia de care se teme confratele nostru ardelean.

Autorul articolilor „Pasivitate sau activitate?”, căruia răspunde d-sa, a lansat părerea, că în cercurile electorale din părțile ungurene Românii să intre în activitate, ear în

cele din Transilvania să continue deocamdata a persista în politica de rezistență pasivă.

Părerea sa și-a motivat-o pe faptul că, în Ungaria pasivitatea a fost provocată numai de violențele și corupțiunile administrației, care probabil se vor mai fi atenuat în urma schimbărilor întemplete în guvern și în legislația electorală, pe când în Transilvania pasivitatea este motivată prin legi organice excepționale, cari continuă a fi în ființă și în același timp fac a priori cu neputință ca Românii să participe după vrednicie la viața parlamentară.

Nu vom să judecăm nimica și nu susținem că aceasta părere trebuie numai decât urmată. Susținem însă că, dacă s'ar urma întocmai așa, solidaritatea partidului n'ar pute să sufere nimica.

Nici când nu s'a pus mai mare preț pe solidaritate ca în conferența națională din 1881, și cu toate acestea aceea conferență a decretat activitatea pentru Ungaria și pasivitatea pentru Transilvania. Același lucru l'au făcut conferențele naționale din 1884 și 1887, fără de a se teme că solidaritatea va fi stîrbită, precum în adevăr nici n'a fost.

Este un lucru elementar: programul și principiile politice sunt criteriile solidarității ce trebuie să existe între membrii unui partid, și tot atât de elementar este, că partidele politice pot să pună candidaturi unde voese, și nimic nu le obligă să pună în toate cercurile unde au aderenți.

În cazul nostru special, dacă va fi să alegem deputați numai în cercurile ungurene, este de sine înțeles, că acestia mulți puțin câți vor fi, vor avé să susțină programul partidului, reprezentând fiecare din ei într-un partid, prin urmare și pe Românii ardeleni, să reclame drepturile poporului român întreg, ear nu numai pe ale Ungurenilor. Nu începe, va să zică, nici o temere, că decretând eventual activitatea parțială, ne-am divisa după provincii.

Fapt este însă, că raporturile politice din Transilvania se deosebesc în mod esențial de cele din Ungaria, și prin urmare atitudinea politică a Romanilor din aceste două țeri, trebuind să țină cont de deosebirea dată, nu se poate croi pe unul și același calapod.

Fapt este, mai departe, că în Ungaria proprie, pasivitatea nefiind decât consecința abuzurilor electorale de sub guvernele anterioare, astăzi aderenții ei au scăzut în mod simțitor, și între membrii cei mai activi și mai devotți ai partidului național român tot mai puternic este curentul care stăruie pentru reintrarea în activitate.

Fapt mai e, că acest curent a fost produs în mare parte și prin stările desolate în care au ajuns afacerile partidului și nu mai puțin prin amorfizarea și impotența, în care au decăzut cei ce se pretind a fi conducătorii autorizați ai lui.

Și fapt e, în fine, că partizanii acestui curent speră, prin intrarea în activitate, nu numai a da un nou avânt luptei naționale, dar în același timp a și desarma pe rău-voitorii, cari găsesc în politica de pasivitate absolută și generală a Romanilor un argument pentru a-i prezenta ca dușmani ai statului, cari cu obstinație urmăresc scopuri incompatibile cu integritatea lui, și din acest motiv trebuie tratați cu asprime și nici o concesie nu li-se poate face.

Cât pentru Transilvania, în prima linie Ardeleni au să-și spună cuvântul.

Ne simțim și suntem una cu ei în toată puterea cuvântului, ca fii ai aceleiași națiuni și membri ai aceleiași partid. Durerile și aspirațiunile lor sunt durerile și aspirațiunile noastre. Aceasta însă nu poate împedea, ca în treburile electorale, cari sunt simple afaceri de tactică, ei să se aranjeze și să-și precizeze atitudinea așa cum ei vor crede mai bine, în împregiurările speciale în care se găsesc.

Dacă autorul articolilor noștri „Pasivitate sau activitate?”, altcum Ardelean și el, a interpretat bine sentimentul public al fraților sei, atunci Ardeleni vor persista în politica de rezistență pasivă, dând deocamdata a imputernicire de puterilor ce partidul național va trimite, eventual, din părțile ungurene, ca să-i reprezente și pe ei în parlamentul țării, să ceară și să stăruie în numele lor, ca să fie abrogate legile și ordonanțele, cari acum îi împedea a lua cu dignitate parte la viața parlamentară.

Dacă însă va prevala părerea, că legea electorală feudală din Transilvania, împărțirea măiestrită a cercurilor electorale, patentă absolutistică de presă, în virtutea căreia, pentru ori-care apel electoral, pot fi împrecușati nu numai cei-ce l'au scris, dar și până chiar și lucrătorii tipografi cari l'au tipărit; dacă se va crede, că toate acestea nu fac imposibilă lupta electorală cinstită și reușita candidațiilor români măcar în o parte a cercurilor românești, și, în consecință, Ardeleni se vor hotări și ei a intra în activitate, — nu nu-i vom combate și nu-i vom critica.

Asemenea nu vom găsi nimic abnormal în atitudinea lor, dacă, eventual, se vor hotări să mențină pasivitatea ca atitudine generală, făcând însă excepție în unele cercuri electorale, absolut sigure, în care vor alege reprezentanți, pentru-ca chiar oamenii eșii din mijlocul lor să le susțină în fața țării juste pretențiuni și gravamine.

Tot ce dorim deocamdata este, să accentuăm, că ori-și-cum se vor hotări lucrurile, vom rămâne uniți și solidari cu frații ardeleni.

Și în fine mai dorim, ca fruntașii noștri, atât cei din Transilvania cât și cei din Ungaria, să chibzuească și să hotărăsească din bună vreme ce este de făcut, căci s'ar pute întâmpla,

ca mai iute de cum credem să ne vedem în fața campaniei electorale deschisă.

Guvernul și 6 Octombrie. În ședința de Marț, 4 c. a dietei, ministrul-president Széll, dând răspuns la interpelarea lui Kosuth din ziua premergătoare despre participarea la sărbările de doliu național la 6 Octombrie, a propus, ca *presidential dietei, Perczel, să depună, în persoană, o coroană pe monumentul celor 13 generali spânzurați în 1849.*

Correspondentul din Budapesta al foaiei independente aradane, dând seamă telefonică despre decursul ședinței, spune între altele:

„Propunerea a deșteptat diferite sentimente. A fost mai puțin, cu mult mai puțin decum a cerat partidul independent, dar totuși a fost cevaș mai mult, decât la ceia-ce lumea se aștepta de la Széll. A fost mai mult decât ceia-ce s'a hotărit în 1890 (la inaugurarea monumentului în Arad a celor 13 R. „Tr. P.”), căci atunci dieta nu însărcinase pe *presidentialul casei, Péchy, Tamás, prin conclus, ca el în persoană să depună coroana.*”

Guvernul ca atare, va să zică nu va fi reprezentat la sărbările din Arad, prin urmare nici slujbașii statului nu vor lua parte din oficiu; ea privați însă pe seamă vor merge aproape toți. De altfel cei din comitat și au dat toată silința, ca sărbările să sîntă colorate cât se poate de oficios.

Ziua onomastică a Monarhului. Din privilegiul zilei onomastice a *Maiestății Sale Monarhului azi, Mercuri (1 Oct. st. n.) s'a ținut și în biserică cat-drală din Arad un seveciu divin special, sub conducerea P. C. Sale părintelui archimandrit Aug. Hamzea.*

Inmormântarea „afacerii Hentzi.” Tot în legătură cu 6 Octombrie amintim, că petițiunile protestatoare ale câtorva orașe și corporațiuni patriotice în contra „insulței” aduse simțimentelor naționale cu privilegiul sărbărilor de transferare a monumentului Hentzi, au fost puse în arhivă în urma deciziunii luate de comisiunea parlamentară, care avea să le studieze.

La accesă deciziune se pare că a contribuit mult vorba lui Széll, rostită în ședința dietei din acevazi zi (30 Sept.), anume că:

„Monumentele nu sunt menite a vă-tema, ci a împăca.”

Foarte just și foarte frumos. Decât în primul rând să o respecte națiunea singură alcătuitoare de stat.

Socialiștii și naționalitatea.

Socialiștii din Austria și-au ținut congresul lor anual în capitala Moraviei, Brünn, urmând cu sfătuirii și conferențe toată săptămâna trecută. Una din zile aproape întregă a fost consacrată discuțiunii asupra temei:

„Social-democrația internațională și certele naționale din Austria.”

Doi referenți, unul Neamt, altul Ceh (coincidență bizară: numele acestuia este tocmai Neamt) și au cetit expunerile asupra chestiunii. Au fost depuse două propuneri întinse, anume un prin comitetul executiv, al partidului, alt prin socialiștii slavii din țările austriace de sud.

In ambele propuneri se recunoaște dreptul fiecărui popor la existența proprie națională, egala îndreptățire națională și dreptul la ocrotirea minorităților.

Privitor la chestiunile folosirii limbilor propunerea comitetului executiv spune:

„Nu recunoaștem nici un fel de privilegii naționale; respiciăm, prin urmare, pretențiunea limbii de stat; ear' în limba nemțească, de care se face acum întrebuintă ca de limbă de a se înțelege reciproc, până nu se va ivi vr'o alta, vedem numai o necesitate practică, fără-ca dintr'aceasta să se deducă privilegiul, ce exclude alte limbi.“

In propunerea cealaltă pasagiul respectiv sună astfel:

„Intr'un stat limbile tuturor națiunilor lui sunt egal îndreptățite. Trebuie așa-dar' să fie respinse toate privilegiile, prin urmare și ori-ce fel de limbă de stat. Necesitatea de contact reciproc va duce popoarele libere acolo, ca să învețe limbile, de care au lipsă, afară de limba lor maternă.“

După o desbatere lungă a fost aleasă o comisiune ad-hoc, compusă din 2 referenți și 14 membri din toate națiunile, pentru a elabora o rezoluție comună. Aceasta, combinând textele celor două propuneri mai sus-amintite și prezentată a doua zi, a fost primită cu unanimitate, fără discuție. Ea sună:

„Austria trebuie prefăcută în stat național-federal democratic. In locul țărilor istorice au să între corpurile autonome, împărțite după naționalități, ale căror legislatură și administrație vor fi concretezute camerelor naționale, alese pe baza votului direct universal. Toate cercurile administrative ale unei naționalități, luate la oaltă, formează asociația unitară națională care-și conduce singură, cu perfectă autonomie, afacerile naționale. Drepturile minorităților naționale le va garanta o lege specială, votată din partea senatului imperial. Drepturi naționale de preferință nu se recunosc. Prin urmare, se respinge pretinderea limbii de stat. Dacă se ivește necesitatea unei limbi mijlocitoare, senatul imperial are să o decreteze.“

Eată influența covârșitoare a ideii naționale și asupra aceluși curent modern al evoluției popoarelor și statelor, care mai mult decât ori-care altul se feră de a se molipsi de ea.

6 Octomvrie.

Aceasta este ziua, în care au fost executată în Arad cei 13 generali ai revoluțiunii maghiare.

Estimp e aniversarea de 50 ani a tragediei dintre șanțurile fortăreței aradane.

Ca act de pietate față de cei căzuți în lupta pentru neamul lor, obligă și pe dușman la respectarea sentimentelor de pietate. Nu hesităm a aduce aceste respecte, căci nobleța obligă.

Insă chipul, în care este pusă la cale, sərbătoarea a eșit din cadrele pietății și s'a prefăcut într'o demonstrațiune politică. Se serbează principiul revoluționar.

Altfel e treaba internă, a Maghiarilor, că în ce chip se manifestă. Un lucru însă să nu poftască dela noi, și adică: să plecăm genunchii înaintea spiritului ce a inspirat revoluțiunea maghiară din 1848. Nu putem participa la serbarea acelor, cari moarte au jurat în capul neamului românesc și în 6 Octomvrie se adună să renoiască acel jurământ.

Când relevăm aceste momente etice și politice ale serbării din 6 Octomvrie, ni-se

stringe inima la gândul, că nouș ne este oprit și dreptul pietății față de eroii nostri naționali. In această denegare a dreptului firesc, de a-și cinși pe morții țării, vedem noi abrutisat momentul etic din viața politică maghiară.

Înzadar va străluci soarele patriotismului maghiar în 6 Octomvrie, căci el va ave o pată, care îi va întuneca caracterul, și acea pată e: barbaria de a nu tolera cultul eroilor, dacă aceia nu sunt maghiari.

Cartea lui Beksics.

(Urmare și fine.)

In urma acestor considerațiuni Beksics de la sine ajunge a discuta chestiunea latifundiilor și fideicomisurilor. In general sunt nesănătoase stările, când din totalitatea proprietății de pământ 34.56% sunt legate (de nevëndut), și numai 65.44% cad în categoria proprietății de pământ cu liberă circulațiune. (Ce cuvânt eufemistic: liberă circulațiune! R. „Tr. P.“) Și mai anormal, aproape de necrezut este, după Beksics, starea, că din 20 milioane jugere de pământ arător sunt libere numai 37%, ear' 63% sunt legate. Afară de Rusia, nu este în Europa altă țară ca Ungaria, în care să fie așa de uriașe domeniile. În anul 1869, fideicomisurile cuprindeau numai 463.000 jugere; în anul 1885 ele aveau deja o extindere de 2,368.000 jugere; ear' moșiile bisericilor se urcă în acelaș restimp de la 1,288 000 jugere la 2,368.000. Fideicomisurile au în calcul mediu o extindere de 30.000. Astfel de stări abnorme se găsesc tocmai în ținuturile locuite de Maghiari. Unde în aceste ținuturi, zice, mai este teren de ocupat, înmulțirea populațiunii maghiare este uimitoare chiar (!! R. „Tr. P.“). Resultatele statistice învederează, că în măsura, în care crește proprietatea de pământ legat, în aceeaș scad nașterile.

Aceste constatări ne impun o mare acțiune agrară, care să aibă drept țintă mai mult parcelarea (dărăburirea) pământului decât colonizarea. Rassa maghiară e expansivă, dar' nu se lasă ușor să fie colonizată. In acțiunea de parcelare ar trebui să se pună pond pe țăranime, care posedă capitalurile necesare (adecă de răscumpărare a parcelelor. R. „Fr. P.“) în casse de păstrare și în sicriuri. Statul, zice, în această afacere (de parcelare a latifundiilor și fideicomisurilor. R. „Fr. P.“) n'ar ave decât un rol mijlocitor, controlor (!! R. „Tr. P.“); el n'ar fi părtaș la această acțiune din punctul de vedere bănesc. (Asta o lasă Beksics pe seama celor ce i-au suflat întreg planul, adecă Ovreimii; statul nu trebuie să-și bată capul. R. „Tr. P.“). Intreagă această acțiune Beksics voește să o ducă la îndeplinire pe calea schimbului de valori. El nu vrea să păgubească nici pe proprietarii latifundiilor, nici pe aceia ai fideicomisurilor. Bunurile bisericesti n'au nevoie să fie atinse de loc; ele acolo, unde sunt, trebuie să stea în slujba țării (adecă a „ideii“ R. „Tr. P.“) Dar' fideicomisurile, zice, trebuie să se mute de pe Alföld și în parte din ținuturile dincolo de Dunăre — în Ungaria-de-Nord și în Ardeal, în regiunile montanistice și cu gospodăria de păduri.

Intreaga acțiune națională s'ar reduce așa-dar' la un schimb de locuri și de valori. (Lucrul-deja în teorie nușe poate mai simplu pe lume! R. „Tr. P.“). Spre norocul nostru, avem atâtea păduri și mine (oene, băi de metale), încât toate fideicomisurile (sus-amintite) pot fi transpuse acolo. (Dar' încă în praxă! Lucrum simplicissimum! R. „Tr. P.“).

„Aceasta este pe scurt propunerea lui Beksics“, — spune la sfârșit „P. Lloyd“-ul. „Cum își închipește intruparea planului: să fie oare pus la cale prin legislațiune o

expropriare silnică, sau ca fideicomisurile de parcelat să fie transpuse la alt proprietar pe calea învoielii de bună voi“, acestea rămân chestiuni neresolvate. Din cartea lui Beksics aflăm numai atâta, că planul de parcelare să fie elaborat de către ministerul de agricultură.

Foia oficioasă lasă să premergeă extractul publicat o introducere de vr'o 20 rinduri, care-ți face impresia, că de multă rezervă, ba silă își impune organul de căpetenie al ovreimii cutropitoare, pentru a nu-și trada bucuria ce i-o produce ventilarea chestiunii înstrăinării latifundiilor și fideicomisurilor și trecerea lor, prin canalul ideii de stat național maghiar, în posesiunea jidănimii. Această bănuială patentă, nu numai că nu o ascund, ba poate încă o confirmă și mai mult următoarele șire, prin care „P.Lloyd“-ul își sflr. este extractul:

„Problema lui Beksics ni-se pare enorm de anevoioasă. Ne-ar duce departe, dacă ne-am apuca a respira mai deaproape toate acele chestiuni social-politice, financiare și tehnice, pe care le pune în mișcare un plan așa de grandios, căruia cu greu i-s'ar pute găsi altă pildă. La locul acesta numai atâta vom să amintim (erinnern, adecă nu cel puțin: a accentua, sau altă expresie și mai categorică R. „Tr. P.“), că sfințenia proprietății este baza ori-cărei ordine de drept; și că, dacă autorul se gândește la cumpărare și vânzare liberă, întreagă această acțiune s'ar pute îndeplini numai foarte încet, dacă peste tot s'ar pute întrupa“.

Situația în Austria.

Noul cabinet e așa-dar' gata, cabinet zis „de funcționari“ (Beamtenministerium). Șeful lui, contele Clary Aldringen, nu va purta titlul oficial de ministru-president, ci altul, precum reiese din următoarea scrisoare decret împărătesc, publicat în foia oficială, „Wiener Zeitung“ de Marti:

„Scumpe conte Clary! Te numesc ministrul Meu de agricultură și totdeodată te încredințez cu presidența în consiliul de miniștri al regatelor și provinciilor reprezentate în Reichsrath“.

A doua scrisoare decret împărătesc, adresată tot contelui Clary sună:

„Scumpe conte Clary! Numesc pe feldzeugmeisterul conte Welsersheimb din nou de ministrul Meu pentru apărarea țării; pe Dr. Henric Witteck, cavaler și consilier intim, din nou de ministrul Meu al căilor ferate; pe Dr. Körber, consilier intim, de ministrul Meu de interne; pe cavalerul și consilierul intim Dr. Eduard Kindinger, president al tribunalului suprem din Triest, de ministrul Meu de justiție; pe cavalerul Dr. Wladimir Chledowski, consilier în presidiul de miniștri al Meu, de ministrul Meu; însărcinez pe cavalerul Wilhelm Hartel, consilier intim și șef de secțiune cu conducerea ministerului Meu de culte și instrucțiune publică; pe șeful de secțiune Dr. Francisc Stibral, cu conducerea ministerului Meu de comerț; în sflrșit pe șeful de secțiune cavalerul Dr. Severin Kniazolitzki, cu conducerea ministerului Meu de finanțe“.

Afară de aceasta au apărut încă 5 scrisori decrete scurte de tot pentru cei 5 miniștri mai sus pomeniți.

Din aceste scrisori-decrete reiese caracterul noului cabinet atât din punctul de vedere al rostului său, cât și din acela al duratei lui plănuite, este un fel de ministru de funcționari „de nevoie“, „Nothministerium“, Nothbehelf, cum i-se zice nemțește, în perfectă analogie cu „Nothlüge“ (minciună de nevoie).

Până vom avea mai multe informațiuni despre poziția ce o vor lua față cu acest ministru hotărât de tranziție, diferite partide politice, mai ales însă acele din care se

compune dreapta, în primul rând Cehii, vom da precum urmează conspectul miniștrilor austrieci de la 1848 încoace, numărându-le după numele șefilor lor. Anume:

Kolovrat, dela 5 Aprilie 1848, până la 18 Iunie 1848.

Doblhof, dela 18 Iulie 1848, până la 11 Octomvrie 1848.

Schvarzenberg, dela 11 Octomvrie 1848, până la 11 Aprilie 1852.

Buol, dela 11 Aprilie 1852, până la 21 August 1859.

Reehberg, dela 21 August 1859, până la 4 Februarie 1865.

Rainer, archiduce, dela 4 Februarie 1865, până la 26 Iunie 1865.

Belcredi, dela 26 Iunie 1865, până la 7 Februarie 1867.

Beust, dela 7 Februarie 1867, până la 27 Iunie 1867.

Auersperg Carol, dela 27 Iunie 1867, până la 24 Septemvrie 1868.

Potocki, dela 24 Septemvrie 1868, până la 4 Februarie 1871.

Hohenwart, dela 4 Februarie, 1871, până la 30 Octomvrie 1871.

Holzgethan, dela 30 Octomvrie 1871, până la 25 Noemvrie 1871.

Auersperg Adolf, dela 25 Noemvrie 1871 până la 15 Februarie 1879.

Stromayr, dela 15 Febr. 1879, până la 12 August 1879.

Taafe, dela 12 August 1879, până la 11 Noemvrie 1893.

Windischgrätz, dela 11 Noemvrie 1893, până la 19 Iunie 1895.

Kielmansegg, dela 19 Iunie 1895, până la 29 Septemvrie 1895.

Badeni, dela 29 Septemvrie 1895, până la 28 Noemvrie 1897.

Gautsch, dela 28 Noemvrie 1897 până la 5 Martie 1898.

Thun, dela 5 Martie 1898 până la 23 Septemvrie 1898.

Plagiatul „Enciclopediei“.

II.

„Dl director nu-i acasă“...

Eată o afirmație, care e adevărată și care are două înțelesuri. Întăiu, — când dl director al Enciclopediei de fapt nu-i acasă.

Cu ghiosdanul sub suoară îl vezi azi în București prin palatul ministerului de culte, sau la mesele marmoree ale cafelei de elită „Capșa.“ Măne e deja în Iași sau în alt centru al României, ear poimăne în Cernăuț, unde ziarul „Patria“ îl anunță cu litere cursive și-l recomandă cu insistență cetitorilor. Și așa mai departe prin toate orașele românești, modernul Ahasver elegant și spiculit ca un agent voiajor, apare, își face trebușoarele și pleacă.

Ear până ce dl director e dus de acasă, în biroul „Enciclopediei“ se mucește, mărtașă operă, condusă de subdirectorul Ilie Moga sau de alți Trifi, cari au căzut în literatură ca Pilat în „credeu“, dă în vînt. Se operează cu foarfeca, se măcelărește „Mayer“ cel mic, se asă-inează „Pallas“, se traduce, se plagiază, se serbează botzul lui Berni Detre etc. etc. Și când broșura, la care numai culegătorii tipografi au făcut controlul intelectual, apare de sub teace, eată sosește și dl director, își umple ghiosdanul cu broșuri și-și reia din nou voiajul în giurul pământului.

Da, da,—dl director nu-i acasă!

Știți unde este? Ia țerg, unde își desfăce marfa, ca și dl Dragoș, decanul pantofarilor din Sibiu, sau ca ori-ce alt meseriaș de sub meștera oblăduire a d-lui Turdășanu. Deosebirea este numai, că pe când onorabilul pantofar vinde marfă bună și marfă proprie, pe propriul său „felelat“, dl director vinde marfă proastă, marfă foarte

improprie, și sub firma „Asociațiunii”. Amândoi însă fac negustorie și în raport cu caracterul marfei, câștigă acela mai mult, care are mai multă dibăcie la tîrg. Și în privința asta las' pe dl director! D-sa scoate și ediții anume de comerț, tipărește extra-articolul „București”, unde despre hoteluri și despre fabrici și berberii vorbește mai pe larg ca despre instituțiunile culturale. Ast-fel trece marfa, astfel se face literatură!

Dar să trecem la cazul al doilea, când dl Diaconovich numai la aparență lipsește de acasă.

De fapt d sa este adese-ori acasă trupește, dar baricadat ca și Guérin, în fortăreața sa Chabrol, se teme de critici (ca de creditorii!) și pretexând, ca damele cele gingașe, deranj și disordine în casă, nu primește vizitele criticilor

Astfel întemplantându-se, ca în „Enciclopedia Română” să se combată continuitatea Românilor (vezi art. „Arămâni”) și criticul se presintă, că stea de vorbă cu dl director, — i se răspunde din partea „unui membru din biurou”: „Dl director nu-i acasă!”

Publicându-se în „Enciclopedie” laude și neadevăruri la adresa însuși d-lui director (vezi art. „Dreptatea”) și se relevă unde acele neadevăruri, dl director se face nisnai... „nu-i acasă”.

Se laudă scriitori maghiari Kossuthiști și alte celebrități maghiare necunoscute, cari n-au rost în o „Enciclopedie română” și i se atrage atențiunea în „Revista Orăștiei”, — dl director tace... „nu-i acasă”.

Se scriu lucruri greșite asupra stărilor din Bucovina, cu biografii elogioase la adresa persoanelor puțin importante și cu desconsiderarea oamenilor importanți (vezi discuțiile din „Patria” Nr. 298, 299 ș. a.)... dl director e străin de toate, nu ia notiță.

Se tratează chestiuni literare și estetice ca aparținînd domeniului istoriei naturale (vezi art. „Doina”) și cineva arată cu degetul minunea... dl director e plecat de acasă.

Se omit articoli de importanță națională, biografii de bărbați cunoscuți în literatură și istorie, și în schimb se introduc figuri contimporane, cari poate n-au altă calitate, decât a puț sprigini „interpretarea” d-lui Diaconovich. Intre alte cazuri voi cita aici numele lui Emilian (St.), care a fost omis din „Enciclopedie”. Acest dascăl ardelean, chemat de Laurian în Moldova, fost profesor la Academia Mihaileană, fost profesor la Universitatea din Iași, cu o activitate culturală de 32 de ani în țară, autor al mai multor cărți didactice pe atunici de valoare... nu e cunoscut onorabililor dela „Enciclopedie”, căci a trebuit să cauteze locul lui Bodnár Zsigmond, sau alrei nulițăți maghiare sau române. De, e să-i faci, dacă dl director e absent din Sibiu!

Și eacă așa, dl director nici când nu-i acasă, nu primește a sta de vorbă cu critica, nu primește vizite, căci se ferește a fi surprins în deranj și disordine... intelectuală. Mult, dacă e spăriat de drasticitatea unui plagiat, de loviturile ce se aplică fortăreței în care s'a închis, se îndură a-și esmite un tovarăș să discute el cu tine. Tovarășul din antișambră iese și bine instruit de stăpânul său, zice: „Dl director nu-i acasă; dar iau eu răspunderea pentru d-sa, eu am scris articolul cu musea”...

Brava „Enciclopedie”! Halal de un asa director absent și deranjat! —

Numai un lucru nu înț leg, cum un asemenea director îndrăznește a scrie în prefața primului său monstru: „Nu am fost lipsit din partea criticilor! Nici de bunăvoință, nici de rea-voință: am fost însă lipsit aproape cu totul de învățăturile ei”...

Pe lângă că e absent, dl director mai știe să fie și refractar pentru învățătură și arogant, cum a fost și în „raportul” său cel executat la Deva!

„Așa e Românul, — și calic și fudul”... ar zice dl Cavalier de Pușcariu!

Il. Chendi.

NOUȚĂȚI

Arad, 4 Octomvrie 1899.

Voluntarii nostri. La regimentul nr. 5 de honvezi din Seghedin examenul de ofițer l-au depus cu succes foarte bun d-ii: Pavel Obăileanu, Nicolae Radu, Mihail Drețin și Samuil Hodoși.

Lărgirea gărilor din Arad s' va începe deja în anul viitor. Eri înainte de amiază s'a ținut aici în Arad o conferință în acest scop și după asta imediat s'a sondat terenul, unde au să se facă lucrările. Cel dintâiu are să fie tranșat viaductul drumului spre Șimand, apoi permutarea șinelor, a șopronului de încălzit locomobilele și în urmă clădirea nouelor edificii ale gărilor. Lucrările acestea vor fi terminate abia în curs de 5—6 ani și vor costa aproape două milioane, din cari 125.000 florenți sunt votați deja pentru anul viitor.

Zina „celor treisprezece”, 6 Octomvrie, anul acasă a caie în r'o zi de Vineri, care va fi poimâne. Patrioții s'au pregătit în stil mare; chiar și tîrgul de săptămână l'au mutat din ziua Vinerii pe Joi, și lume multă, maghiară și jidană, o să vină aici din multe părți ale țerii. Chiar și parlamentul vine la sărbare prin vre-o 54 de deputați, între cari și următorii jidani: Bartha Ödön, Kállay Lipót, Mezössy Béla, Pichler Gyözö, Putnokny Mór, Vészi József, Visontai Soma și Wolfner Tivadar, plus Românul Belss János.

Concert în Caransebeș Domnișoara Valeria Pop, elevă a conservatorului din Budapesta și cunoscută publicului român în deosebi dela concertul „Asociațiunii” în Deva, la 7 Octomvrie st. n. va concerta în Caransebeș, cu concursul d-soarei Ana Weiss și al profesorilor Anton Sequens și Carol Schmidt.

Logodnă. Dl Procopiu Șimian, învățător în Foeni, și domnișoara Ana Lazaroviciu, învățătoare tot acolo, logodiți.

Noul arhiepiscop din Praga. Luni, în 2 Oct. n., înainte de amiază s'a săvîrșit actul solemn de instalare canonică și depunerea jurământului la nunciatura papală din Viena a noului arhiepiscop-primat din Praga, baron Skrbensky. După încheierea actului nunciul a dat un prânz în onoarea noului prelat.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” a tinerimii române dela institutul teologic pedagogic din Sibiu, în ședința sa ținută la 14 Sept. a. c. sub presidial Preaon. Domn director seminarial Dr. Eusebiu Roșca, s'a constituit în modul următor: De președinte a fost proclamat Dl profesor seminarial Demetriu Comșa; vice președinte și președinte al comitetului a fost ales: Constantin Flămînd, cleric curs. III; arhivar și notar al corespondențelor: Andreiu Ludu, cleric curs. III; redactor al foii „Musa” George Burlea, cl. c. III; notar al ședințelor societății: Vasiliu Runcan, cl. c. II; controlor: Georgiu Petrinca, cl.

c. II; bibliotecar: Sebastian Stancu, cl. c. II; cassar: Onoriu Sas, cl. c. I; vice-bibliotecar: Ioan Sporea, pedagog curs. I. — În comisia literară au fost aleși: Nicolau Șandru, cl. c. III; Zenovie Popoviciu, cl. c. III; Ioan Ojoiu, cl. c. II; Ilariu Gonția, cl. c. II; Patriciu Marcu, cl. c. I; Georgiu Tulbure, cl. c. I.; Eugen Popescu, pedagog curs. III. și Ioan Chivariu, ped. curs. II. Pentru Comitet: Const. Flămînd, v. pers. Andreiu Ludu, notar-archivar.

Dela comitatul Sibitului. Luni, în 2 Oct. st. n., s'a ținut congregațiunea ordinară de toamnă a comitatului Sibitului. La ședință — spune „Tribuna” — au fost puțini. Dintre Români au fost de față între alții: N. Cristea, D. Comșa, Dr. E. Cristea, Dr. N. Comșa, Dr. L. Lemécyi, Z. Boiu, Ioan Manta, Andr. Micu, V. Tordășianu și Nic. Ivan. În program au fost mai tot lucruri curente, fără deosebită importanță. Intre altele se prevedea un nou arunc general asupra tuturor contribuabililor din comitat, pentru acoperirea cheltuelilor făcute cu zidirea nouelor casarme și încuarterarea soldaților la manevre. Recunoscînd Românii tendința injustă a acestei dispoziții, membrul N. Ivan, asesor consistorial, a propus amânarea hotărîrii în chestiune și a cerut, ca statutul din vorbă să se tipărească și predee membrilor spre studiere. Propunerea s'a primit, susținîndu o chiar și dl comite-suprem Thalmann.

Groznic cutremur de pămînt. În vilaletul Aidin (Turcia) un mare cutremur de pămînt a demolat 12.932 case, a ucis 783 oameni și a rănit vr'o 657.

ULTIME ȘTIRI

Noul ministeriu austriac.

Viena, 3 Octomvrie.

„Neu Freie Presse” se îndoește, că partidele majorității, deși primesc noul cabinet cu multă dujmănie, vor fi atât de proaste, încât să zădărnicească cu totul rezolvirea misiunii strict preserise a contelui Clary. Judecînd după cele de pe urmă concluse luate în conferințele lor, și Cehii sunt circumspecți intru atîta, încât fac dependință de solidaritatea celorlalte partide ale dreptei anunțata lor opoziție crăncenă. Ear so'idaritatea aceasta îi poate numai reține pe Cehi, căci desființarea ordonanțelor nu atinge nici pe Poloni, nici partidul catolic poporal german. Nu se poate trage la îndială, că oamenii cei noi de la guvern vor proceda strict obiectiv în toate privințele.

Résboiul anglo-transvaalic.

Berlin, 3 Octomvrie.

După știrile sosite aici din Transvaal, Buriu au trecut granițele, intrînd în provincia engleză Natal, unde au luat la goană trupele englezești.

Londra, 3 Octomvrie.

Buriu concentrează mereu trupe la granița Transvaal-ului și Natalului.

Osândiții lui Milan.

Belgrad, 3 Octomvrie.

Nu sunt prospecte, ca osândiții să fie grațiați în scurtă vreme. Deși mișcarea poporațiunii în acest sens este puternică. Petițiunea fostului ministru Tausanovici,

osândit la 9 ani temniță grea numai fiind-că se găsisse printre hărțile lui critice aspre asupra lui Milan, a fost respinsă. El a fost dus în temnița dela Pojarevaț. O parte a celor osândiți pe 20 ani de robie a fost transportată la Niș; protopopul Giurici încătușat și în haine de rob, a fost dus mai întăiu în casematele fortăreței din Belgrad, dar înnebunind acolo, a fost transportat în casa nebunilor de la Topcider.

Colonelul Nicolici și avocatul Jukovick, amândoi încătușati în lanțuri și îmbrăcați în haine de robi, au fost duși astăzi în temnița grea dela Fetislam, lângă Cladova. Aceasta se consideră ca cea mai grea pedeapsă, astfel că acești doi vor fi părtași la urmă de eventuală grațiere.

Transportul osândiților s'a întemplat totdeauna noaptea la gră sau pe vapor, în niște căruțe cu grilagiu de fer.

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 2 Octomvrie.

	Arad:	B-Pesta:
Grâu Aprilie fl.	7.60—7.80 fl.	8.60—8.76
mai slab.	7.50—7.70	8.29—8.71
Cucuruz vechiu	5.—5.20	5.05—5.20
in coceni	2.20—2.30	5.31—5.69
Orz vechiu	5.20—5.30	5.90—7.—
„nou	4.80—5.—	6.—6.50
Secară Apr.	—	6.98—6.99
„pe Oct.	5.80—5.90	6.45—6.65
Ovăs Apr.	4.40—4.50	5.35—5.45
„Oct.	—	4.86—4.92

Cursul pieții din Arad.

Din 26 Iulie a. 1898.

Hărțile-monetă română	Cump. fl. 9-48	vînd	9-52
Lire turcești	—	—	—
Imperiali (15 R. aur)	18.90	19.—	—
Ruble rusești 100 à	126.—	127.—	—
Galbeni	5.58	5.63	—
Napoleon-d'or	9.48	9.55	—
100 Marce germane	58.50	58.95	—
Livre sterling	11.90	12.50	—

Semințe:

Trifoiu roșu:	„ 98	„ 40.—43.—
Lucernă: ung.	„ „	„ 40.—43.—
ital.	„ 98	„ 45.—47.—
In, după calitate	„ „	„ 10.50—11.—
Ulei de napi	„ „	„ 83.—
Petrol american rafinat	fl. 22.50	100 kl
„ rusesc	„ 20.—	„ „
„ de Orșova	„ 19.—	„ „
„ de Brașov	„ 18.—	„ „
Spiri grob pentru rafinat	fl. 16.50—16.75	
Lână: de vară	„ 90.—92	
„ vînată	„ 90.—93	
„ albă	„ 108.—114	

Porci:

(Piața Steinbruch)

2 August

Ungare; greutate:			
bătrâne	320—380 kg.	40—42.	cr. p. kg.
tirere	320—390	„ 44—44.5	„ „
„	250—390	„ 44—45	„ „
„	până 250	„ 45—46	„ „
mijlocie	240—260	„ 47.5—48	„ „
Române	—	„ —	„ „
Sârbești	—	„ 44.—46	„ „

Pășăioase:

Fasole boabe mari albe și rot.	fl. 6.—6.50
„ „ „ cenușii	„ 7.25 7.75
„ „ „ colorate	„ 5.75 6.—
Linte	„ 10.—16.—
Mazere pentru fert	„ 11.— —
„ „ aurășită	„ 17.— —
Macu	„ 31.—33.—

Pei lucrute:

prima Einsatz-Terzen	10—13 Kl	fl. 137.—140
„	14—20	„ 143.—148
„ Zweisatz	20—22	„ 133.—135
„ Dreisatz	22—24	„ 140.—142
„	25—26	„ 143.—145
„	26—30	„ 145.—146
„ de bivoli	28—32	„ 142.—144

Editor: Aurel Popovici-Barclanu.

Redactor responsabil Ioan Russu Sirianu

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

- Nr. 1 S. S. Secula, *Realități și Vișări, nevele*
- Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.
- Nr. 3—4. G. Coșbuc, *Versuri și Proză, cu potretu autorului.*
- Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, *Fabule alese.*
- Nr. 6. N. Macovișteanu, *Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,*
- Nr. 7. Zotti Hodoș, *Intocmai! comedie franceză.*
- Nr. 8—9. O. G. Lecca, *Istoria Țigănilor, cu potretu autorului.*
- Nr. 10. E. Hodoș, *Convorbiri Pedagogice.*
- Nr. 11—12. E. Hodoș, *Căntece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand*
- Nr. 13. E. Hodoș, *Căntece Cătanești, cu portr. lui T. Doda.*
- Nr. 14. G. Ciăciunescu, *Copii de găsit, snoave, cu potr. autorului.*
- Nr. 15—17. Ios. Bălan, *Numiri de localități.*
- Nr. 18—22. Zotti Hodoș, *Poftă bună! Carte de bucate.*
- Nr. 23—26. P. Drăgălina. *Din Ist. Banatului Severin I.*
- Nrele viitoare: *Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.*

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.*

Dirrecția.

Nouă carte de școală. A apărut tocmai zilele acestea „*Geografia pentru școlile populare*“, întocmită pe baza planului ministerial de învățământ, *partea primă* (pentru clasele III și IV), de *Vasile Goldiș*, profesor gimnazial, în editura Librăriei Ciureu în Brașov. Prețul: 35 cr.

Acest nou manual de geografie al dlui profesor Goldiș, în forma cum se prezintă, este cât se poate de potrivit pentru cele două clase (III și IV) ale școlii populare. Împărțirea practică a capitolelor, urmate, fiecare îndeosebi, de „*Observări melodice*“; textul, expus într'un limbaj ușor, și cu mai multe ilustrațiuni; intercalarea în text a *hartelor* pentru fiecare din cele cinci ținuturi mari ale Ungariei, — sunt toate calități alese, prin care manualul dlui Goldiș se recomandă foarte mult tuturor învățătorilor dela școlile noastre populare.

„*Foaia Pedagogică*“, ce apare la 1-a și 15-a a fiecărei luni în Sibiu, sub direcți-

unea dlui Dr. D. P. Barcianu, în Nr. 15—16 (din August), anul III., are următorul cuprins: Cestiunea pedepselor în școala populară, de Iosif Velcean, învățător. — Disciplina școlară, de Nicolau Simulescu, învățător. — Modele de lecțiuni: Fata sêracului cea isteată (poveste de P. Ispirescu), de Dr. Petru Șpan. — Informațiuni. — Felurimi — *Ideii fundamentale în Economia Politică și o nouă teorie sociologică*, de Ioan Socănu, profesor în Brașov, a apărut în tipografia A. Mureșan din Brașov, în editura autorului și se poate procura de-acolo pentru prețul de 65 cr.

A apărut „*LITURGIA sfântului Iovă Crisostom*“ de Nicolae Ștef, inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe *pricisne*, irmoase, și un adaus de cântec naționale. — Prețul unui exempl. 3 fl. legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop.“.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr. se poate procura dela Tipografia „Aurora“ din Gherla. Ocu, așiniilor de casă. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi. — Corespondență.

Un comentariu la § 96 al „*Statutului organic bisericesc gr.-or. rom.*“ după 30 de ani, de I. cav. de *Puşcariu*, Brașov, 1899. Tipografia Ciureu et. comp. O broșură în format mare cu un text de 39 pagini. Prețul 1 coroană. Se poate comanda și dela Librăria numitei tipografii.

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmite după plan, de Ioan *Tudescen*, învățător în *Lipova*. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

Almanach, edat de „*Reuniunea învățătorilor români de la școlile confesionale gr.-or. din diec. Caransebeșului*“, din incidenta *adunării generale jubilară*, ținută în zilele de 10/22 și 11/23 Septemvrie 1895, cu care ocaziune s'a inaugurat monumentul lui *Constantin Diaconoviciu-Loga*. — Editura comitetului reuniunii. — Sub acest titlu harnic rennune a învățătorilor nostri din diec. Caransebeșului a scos de sub tipar „*Tipografia diecesană*“ din Caransebeș un op voluminos, peste 230 pagini, în format mare și elegant, având un cuprins bogat și de interes general. *Prețul cărții este numai 1 fl. v. o.* și se poate comanda de la „*Librăria diecesană*“ din Caransebeș.

Pentru membrii Reuniunii opul s'a pus la dispozițiunea P. On. domnii protopresbiteri din diec. Caransebeșului spre vânzare ear' pentru celalalt On. public se află de vânzare (cu prețul de 1 fl. plus port postal de 15 cr. v. a) la Librăria diecesană din Caransebeș și la notariul comitetului Ioan Marcu, inv. în Nemet-Bogșan.

Gramatica Română pentru învățătorii pri ar, partea I. de Ioan Petru, profesor siminarial (apărută în Arad, 1898, prețul 15 cr.) e aprobată de Ven. Consistoriu din Arad. Venitul curat al acestei cărți dactice este destinat pentru inființarea unui fond, din care să se premieze învățătorii nostri, cari se vor distinge pe terenul învățămîntului și, îndeosebi, în propunerea limbii materne. Se poate comanda și dela adm. „*Tribuna Poporului*“.

„*Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune*“, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „*Albina*“. Carte foarte importantă pentru membrii din direcțiunea tuturor institutelor de bani și a ori-cărora societăți pe acțiune. Costă 1 fl. 50.

La administrațiunea „*Tribunei Poporului*“ au sosit și se află de vânzare:

„*Povestea unei coroane de oțel*“, cu prețul de 75 cr., „*Războiul nostru pentru neatințare*“ cu 55 cr., de *George Coșbuc*.

La administrația

„*Tribunei Poporului*“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„*Teoria dramei*“ de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„*Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț*“. Prețul 2 fl. 50 cr.

„*Lupta pentru drept*“ de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățeanu. Prețul 1 fl.

„*Din vremuri apuse*“ de Iudita Secula. Prețul 50 cr.

„*Juvenilia*“, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„*Vieritul*“, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.

„*Pribeag*“, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comenzilor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adauge și spesele de porto postal.

Administrațiunea „*Trib. Pop.*“

„*Povestea unei coroane de oțel*“, de iubitul nostru poet *George Coșbuc*, a apărut în București, în editura librăriei C. Sfetea, cu o mulțime de ilustrațiuni intercalate într'un text istoric-poporal, ce se extinde pe 260 pagini ale volumului în format octav mare, cu un tipariu fin și cât se poate de bine îngrijit. Prețul: 1 leu 50 bani. — Din titlul cărții încă se poate vedea, că ea cuprinde istorisirea despre „*Restatornicirea domniei românești și războiul pentru neatințare*“, scrisă *anume pentru țărâni*. Incepând dela introducere, până la pagina ei din urmă, cartea aceasta, îndeosebi, este scrisă cu atâta foc și dragoste de neam, cu atâta măiestrie și farmec și într'o limbă atât de dulce populară, încât, începând odată s'o citești, n'o mai poți lăsa din mâni până ai isprăvit-o. Și după ce ai citit-o odată, din nou o începi și mereu o citești și tot nu te mai saturi. — O adevărată podoabă literară și un mărgăritar neprețuit în literatura noastră populară. Ear serviciul, ce are să facă opul acesta țărânului cărturar nu numai în România, ci în toate țările locuite de Români, — nemăsurat va fi. Va reînvia, unde va trebui, va potența, unde este: adevăratul simț național, iubirea curată de neam și de patrie, încredințatul spre fapte mari și glorioase și neclintita dragoste pentru limba strămoșască.

Un păcat neiertat va comite ori care familie românească, din saloane până în bordeiu, — care ar întrelăsa a-și împodobi masa și biblioteca cu acest mai nou mărgăritar literar al iubitelui nostru poet Coșbuc.

„*Trei Doctori*“, comedie într'un act, localizată din limba germană de Virginia A. Vlaicu. — Prețul 20 cr.

Dr. VAJDA BENŌ

dentist de specialitate

în Arad

piața libertății Nr. 22 în edificiul teatrului etagiul I.

DUPĂ METODUL INSUȘIT LA RENUMITA UNIVERSITATE DIN BERLIN

378 4—15

cu ajutorul celor mai noue invențiuni,

material și instrumente d'ale tehnicii moderne,

plombe: cu aur, argint, platina, amalgam, ciment, porcelan și sticlă.

Prepar dinți artificiali

pentru amicare deplin acomodați învățați în aur sau vulcanit,

coroane de masele, precum ori și ce legătură de dinți fâdăriți

Reparez cu masinării îndreptătoare dinți încrucișați ori strimbați,

suplinesc fălci întregi de dinți.

Astup și îndreptez lacunele de pe cerul gurei etc. etc.

Seoalirea dinților cu gaz de voluptate sau cu amorfire locală.

Ordinez dela 9—12 oare a. m.

și dela 2—6 „ p. m.

Pentru seraci dela 8—9 ore gratuit.